

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 3-4/1957

Årg. 7

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Om avdrag i förvärvskällan tjänst för fördyrade levnadskostnader och för resor mellan hemmet och arbetsplatsen

av landskamreraren Henrik Jansson

I förvärvskällan tjänst får, enligt stadgande i 33 § KL, avdrag göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt icke för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som på sätt i 32 § 3 mom. KL sägs, ej skall upptagas som intäkt.

Avdrag får i enlighet härmed ske för bl. a. kostnad för resor i tjänsten, där ej vad angår statstjänst, särskild ersättning varit därför anvisad.

Av punkt 3 stycke 1 anvisningarna till 33 § KL framgår, att med "kostnad för resor i tjänsten" avses, då skattskyldig i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, icke blott kostnaden för själva resan (järnvägsbiljett m. m.) utan även den ökning i levnadskost-

naden, som den skattskyldige kan ha fått vidkännas på den grund att han vistats utanför sin vanliga verksamhetsort "såsom för hotellrum, ökad kostnad för föda o. s. v."

Avdrag utgår enligt detta stadgande alltså vid resor, men det skall vara resor utanför den skattskyldiges vanliga verksamhetsort.

Vad som avses med "verksamhetsort" är icke, såvitt jag kunnat finna, klarlagt vare sig i förarbetena till lagstiftningen eller av rättsfall. Har man sin vanliga verksamhet inom stad eller köping, bör det väl icke råda någon tvekan om att sådan kommuns gränser även äro gränser för verksamhetsorten, men hur skall man tänka sig gränserna på landsbygden? Sta-

tionssamhällen, brukssamhällen o. dyl. kunna väl också avse avgränsade områden och alltså utgöra verksamhetsort, men svårare blir det att för rena landsbygden avgöra frågan om verksamhetsortens omfattning. Här får man väl tillämpa praktiska synpunkter men icke för snävt bestämma gränserna för verksamhetsorten. Till ledning vid denna gränsdragning torde man kanske kunna taga allmänna resereglementets bestämmelser om den regelmässiga förutsättningen för att stats-tjänstemän skola erhålla avdrag för ökade levnadskostnader vid tjänsteresor, nämligen att förrättningen skall utföras inom förrättningsmannens tjänstgöringszon d. v. s. inom ett område, som begränsas av en cirkel med 5 kilometers radie och med förrättningsmannens tjänsteställe som medelpunkt.

Avdrag för ökade levnadskostnader.

a) *Vid resor utanför den vanliga verksamhetsorten.*

Har skattskyldig i sin tjänst företagit resor utanför sin vanliga verksamhetsort, äger han rätt att från sina tjänsteinkomster åtnjuta avdrag för den av vistelsen utanför den vanliga verksamhetsorten föranledda ökningen i levnadskostnaderna. Om av staten anvisats särskild ersättning för kostnaderna får emellertid avdrag icke ske.

Uttrycket "ökning i levnadskostnaden" exemplifieras i anvisningspunkten med: "hotellrum, ökad kostnad för föda o. s. v."

Även om anvisningarna till 33 § KL icke angiva, att avdrag för logikostnader och ökade matkostnader vid resorna bör åtnjutas med skäligt belopp, torde dock detta ligga i sakens natur. Den skattskyldiges vanliga levnadsstandard i hemmet

torde härvidlag kunna vara vägledande, men man får icke bortse från att skattskyldig på grund av särskilda, av honom icke beroende förhållanden kan åsamkas större än för honom normala utgifter vid resorna. Detta och den omständigheten, att den skattskyldiges hushåll i hemorten kan bestå av ett relativt stort antal medlemmar — varvid matkostnaden per person regelmässigt är avsevärt mindre än i små hushåll — bör beaktas vid bedömning av skattskyldigs avdrag för ökade levnadskostnader.

För skattskyldig, vilken är inackorderad hos anhörig mot en kostavgift, som avsevärt understiger vanlig kostnad i orten för måltider å näringsställen, torde man böra vid bedömningen av den skattskyldiges ökade måltidsutgifter vid resor utanför verksamhetsorten icke räkna med hans faktiska måltidsutgifter i hemorten utan med den utgift han normalt skulle åsamkats om han intagit måltiderna å näringsställe.

Skattskyldig, som icke under resorna har utgift för bostad i hemorten, bör givetvis icke erhålla avdrag för logikostnad vid resorna med högre belopp än skillnaden mellan den vid resorna utgivna logikostnaden och den hyreskostnad, som i hans hemort är normal vid förhyrning av ett möblerat rum av för honom vanlig standard.

Vad lagstiftaren avsett med uttrycket "o. s. v." är höljt i dunkel. Flyttningkostnader vid tvångsflyttning kan kanske innefattas i uttrycket, men om dit hör ökad kostnad för tvätt, pressning av kläder, inköp av tidningar, förhyrning av radio, utgifter för bad m. fl. utgifter, som de skattskyldiga medtaga i sina specifikationer över ökade levnadskostnader vid resor, är väl mer än tveksamt. I praxis

torde man väl inskränka avdragsrätten för ökade levnadskostnader till att avse de vid vistelsen utanför verksamhetsorten uppkomna merkostnaderna för logi och måltider. Regeringsrätten har emellertid i ett utslag den 13 september 1956 funnit utgift för skattskyldigs besök i hemmet vid veckosluten vara att anse som en fördyrad levnadskostnad.

Omständigheterna i detta mål voro följande:

En byggnadsarbetare Ö, som under beskattningsåret med sin familj varit bosatt i egen fastighet i Piteå landskommun och som under tiden 12 mars—15 december efter hänvisning från arbetsförmedlingen haft sin arbetsplats förlagd till Luleå, yrkade avdrag med 380 kr. för resor från Luleå till hemmet varje lördag och för återresa till Luleå påföljande måndag samt för fördyrade levnadskostnader för 200 dagar med 2 kr. 50 öre för dag. Avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen var c:a 5 mil. Kostnaden per resa var 10 kr. I Luleå var hans bostadskostnad 30 kr. per månad. Huruvida Ö. bott i barack framgår icke av handlingarna.

Prövningsnämnden medgav Ö. avdrag för en resa till Luleå vid arbetets början och för en resa till hemmet vid arbetets slut men istället för att bevilja honom avdrag för övriga resor till hemmet, tillerkändes han avdrag för ökade matkostnader med 2 kr. 50 öre per dag för hela den tid han haft arbete i Luleå eller för 279 dagar samt för hyreskostnaden där.

Kammarrätten, där Ö. anförde besvär över prövningsnämndens beslut, fastställde Ö:s taxering i enlighet med den av honom avlämnade självdeklarationen.

Efter besvär av taxeringsintendenten meddelade regeringsrätten följande utslag: ”Enär med hänsyn till avståndet

mellan Ö:s bostad och hans arbetsplats, bostadsförhållandena därstädes samt övriga i målet upplysta omständigheter Ö. skäligen icke bör förvägras avdrag såsom för ökade levnadskostnader, avseende hemresor, med uppgivet belopp, men Ö. vid sådant förhållande ej bör erhålla det av prövningsnämnden honom tillgodoförda beloppet för ökade matkostnader å 197 kr. lämnar Kungl. Maj:t besvären utan bifall.”

Det förekommer numera ofta, att de skattskyldiga vid resor utanför deras vanliga verksamhetsort uppbära särskild ersättning av sina arbetsgivare för de ökade levnadskostnader, som de skattskyldiga antagas bliva förorsakade vid resorna. Dessa traktamenten äro ibland så tilltagna att de endast täcka nödiga ökade levnadskostnader vid resorna, men ej sällan äro ersättningarna bestämda efter betydligt generösare grunder.

Enligt punkt 4 anvisningarna till 32 § KL skall, då särskild ersättning är anvisad för vissa med tjänst förenade kostnader, skillnad i beskattningshänseende göras mellan statlig tjänst och kommunal eller enskild tjänst.

Ifråga om statlig tjänst skall den anvisade ersättningen icke upptagas som intäkt av tjänsten liksom å andra sidan de kostnader, som skola med ersättningen bestridas, ej få avföras såsom utgift även om ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande.

Beträffande kommunal eller enskild tjänst skall den anvisade ersättningen upptagas såsom intäkt och de omkostnader, som skola därmed bestridas avföras såsom omkostnader för tjänsten eller uppdraget. Om därvid ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande, får bris-

ten avföras å intäkten av tjänsten i övrigt. Härvid märkes dock, att om det kan antagas, att den anvisade ersättningen beräknats med hänsyn till vad skäligen kan anses normalt åtgå till täckande av de omkostnader, som skola därmed bestridas, större avdrag än vad som svarar mot den anvisade ersättningen bör medgivas allenast om det visas, att på grund av särskilda förhållanden ersättningen varit otillräcklig för sådana omkostnader.

Å andra sidan, sägs det vidare i anvisningarna, torde det i dylikt fall ofta kunna antagas, att den anvisade ersättningen i sin helhet åtgått till de omkostnader, för vilka den avsetts, utan att särskilt utredning i detta avseende behöver lämnas. Avdrag med samma belopp som den anvisade ersättningen torde i regel böra medgivas i de fall, då ersättningen ej överstiger vad som av staten i motsvarande fall anvisats.

Med anledning av vad anvisningarna sålunda innehålla, kan det vara av intresse att något redogöra för allmänna resereglementets bestämmelser om traktamentsersättning till statstjänstemän.

Dessa traktamenten avses vara så avvägda, att de genomsnittligt skola täcka förrättningsmans merkostnader för logi och kost vid tjänsteresa eller förrättning. Traktamentsbeloppen utgå därför också med olika belopp alltefter den tid befattningshavaren nödgats vara borta från tjänstgöringsorten samt med olika belopp i olika tjänstegrader.

Enligt nu gällande statens allmänna resereglemente är högsta traktamentsersättningen för dygn 40 kr. (23 kr. för dag och 17 kr. för natt). Denna ersättning utgår till tjänstemän, tillhörande rese- och traktamentsklass A. För dessa tjänstemän är löneläget i ortsgrupp 3 c:a 28.000 kr. och däröver. I klass B (löneläge c:a 12.000

—28.000 kr.) är traktamentet 36 kr. per dygn (21 + 15) och i klass C (löneläge intill c:a 12.000 kr.) 32 kr. (19 + 13). Helt dagtraktamente utgår först då för tjänsteresa eller förrättning tagits i anspråk mer än 12 timmar i följd. För natt varav högst en timme och för dag, varav högst 3 timmar åtgått för resa eller förrättning, utgår icke traktamente. Natt räknas från kl. 0 till kl. 6 och till dag räknas övrig tid av dygnet. För dag, varav tagits i anspråk mer än 3 men högst 8 timmar i följd, utgår traktamente i de olika traktamentsklasserna med 10, 9 resp. 8 kr. Är den i anspråk tagna tiden mer än 8 men högst 12 timmar är traktamentsersättningen per dag 20, 18 resp. 16 kr.

Då fråga är om dag, varunder tjänsteresa eller förrättning såväl påbörjats som avslutats mellan kl. 6 och kl. 19 utgår icke något dagtraktamente för 6 timmar eller därunder. För tid över 6 timmar t. o. m. 10 timmar utgår dagtraktamente med 10, 9 resp. 8 kr. och för tid över 10 timmar t. o. m. 12 timmar med 20, 18 resp. 16 kr.

Någon reducering av traktamentsersättningen på den grund att förrättningsmannen icke har eget hushåll förekommer i nu nämnda fall icke.

Vistas befattningshavare längre tid än 15 dygn i följd inom samma förrättningszon reduceras traktamentena fr. o. m. 16:de dygnet och utgå sålunda:

För förrättningsman med eget hushåll

	Natt-traktamente kr.	Dag-traktamente kr.	Summa för dygn kr.
Klass A	8:—	12:—	20:—
B	7:—	11:25	18:25
C	6:—	10:50	16:50

För förrättningsman utan eget hushåll

Klass A	8:—	7:50	15:50
B	7:—	7:25	14:25
C	6:—	7:—	13:—

Det allmänna resereglemente, som för statstjänstemännen gällde vid tillkomsten av 1928 års kommunalskattelag var betydligt mindre detaljerat och innehöll icke så många inskränkande bestämmelser i fråga om traktamentena som sedermera vid olika tillfällen tillkommit.

Då emellertid motsvarande inskränkningar i rätten till traktamenten vanligen icke genomfördes beträffande de traktamenten, som utgingo till kommunala eller enskilda tjänstemän, blevo dessa traktamenten med tiden i regel förmånligare än de statliga traktamentena, även om de till beloppen kanske överensstämde med de statliga traktamenten, som utgingo utan inskränkande bestämmelser. Följden härav blev, att taxeringsmyndigheterna ganska allmänt intogo den inställningen till de kommunala och enskilda traktamentena, att de gävo de skattskyldiga ersättning för de totala utgifterna för kost vid resorna. Därför företogo sig taxeringsmyndigheterna att ganska regelmässigt påföra skattskyldiga, som uppburit traktamentsersättning i kommunal eller enskild tjänst, beskattning med schablonmässigt bestämda belopp för inbesparade levnadskostnader i hemmet.

Under de senare åren har taxeringsmyndigheternas restriktiva inställning till avdragsrätten för traktamentena ifråga varit under diskussion i olika sammanhang bl. a. vid 1955 och 1956 års riksdagar.

Bevillningsutskottet framhöll sålunda i sitt betänkande n:r 14 år 1955, att utskottet fann det angeläget, att riksskatte-nämnden sökte åstadkomma bättre förutsättningar för en tillämpning i praktiken av stadgandet i kommunalskattelagen om avdragsrätt för ökade levnadskostnader, varigenom tillika kraven på

en rättvis och enhetlig rättstillämpning inom detta område kunde i möjligaste mån tillgodoses.

Utskottet uttalade vidare, beträffande de i kommunal eller enskild tjänst utgående traktamentena, att det icke vore möjligt att undantaga dem från prövning vid beskattningen, då ju några av statsmakterna fastställda normer för dessa traktamenten icke funnes men underströk, att taxeringsmyndigheterna vid denna prövning hade att iakttaga bestämmelsen i punkt 4 anvisningarna till 32 § KL att avdrag med samma belopp, som den anvisade ersättningen i regel torde böra medgivas i de fall, då ersättningen icke överstiger vad som av staten i motsvarande fall anvisas. Enligt utskottets mening borde sålunda taxeringsmyndighetens prövning i första hand avse en undersökning, huruvida uppburit traktamentsersättning kan anses överstiga vad som av staten i motsvarande fall anvisas. Därest detta, med ledning av förefintliga uppgifter kan antagas icke vara fallet torde, framhåller utskottet, i regel någon ytterligare specifikation på kostnaderna icke behövas.

Den prövning av traktamentenas skälighet ur avdragssynpunkt, som bevillningsutskottet berört, skall givetvis gå ut på en undersökning, efter vilka grunder de ifrågavarande traktamentena i kommunal eller enskild tjänst utgå. Äro dessa grunder icke avsevärt förmånligare än vad som gäller för statstjänstemän enligt allmänna resereglementet, torde man nog i regel kunna nöja sig med denna undersökning och medgiva avdrag med belopp, motsvarande uppburit traktamentsersättning. Vid undersökningen bör särskilt beaktas den reducering av traktamentena, som för statstjänstemännen inträder då

allenast viss tid av dag eller natt åtgått för resa eller förrättning samt då vistelsen utanför tjänstestället eller bostadsorten pågått mer än 15 dagar i följd.

Att man i vissa fall kan underlåta att verkställa undersökning kommer senare att beröras.

Bevillningsutskottets uttalande föranledde riksskattenämnden att den 27 januari 1956 utfärda anvisning till ledning för taxeringsmyndigheternas bedömande av frågan om avdrag för ökade levnadskostnader, då under resor i tjänsten traktement utgår.

Anvisningarna äro i huvudsak av följande innehåll.

Det statens allmänna resereglemente, som gällde vid tillkomsten av bestämmelserna i punkt 4 anvisningarna till 32 § KL, var betydligt mindre detaljerat och omfattade färre skilda traktementsgrupper än nu gällande reglemente med dess tilläggsbestämmelser och anvisningar. Vidare har det såväl inom det enskilda näringslivet som i statlig och kommunal verksamhet blivit alltmer vanligt, att traktementsersättningar av olika slag regleras exempelvis i kollektivavtal och utgå efter helt andra grunder än det statliga resereglementets. Detsamma gäller i viss omfattning även traktementen, bestämda av statlig myndighet i administrativ ordning. Det bör beaktas, att de traktementsersättningar, som bestämts i kollektivavtal eller av statlig myndighet i administrativ ordning därför icke kunna vara normgivande vid beskattningen i fråga om anställda i kommunal eller enskild tjänst på samma sätt som ersättningar, vilka utgå enligt allmänna resereglementet.

Å andra sidan, säger riksskattenämnden, är det ur förenklingsynpunkt önsk-

värt att i de fall, då det gäller förhållandevis små avdragsbelopp, frågan om avdrag för ökade levnadskostnader under resor av anställd i kommunal eller enskild tjänst handlägges så, att utrednings- och kontrollarbetet icke blir onödigt betungande för de skattskyldiga och för beskattningsnämnderna. Om därför antalet resdagar icke varit stort och förutsättningar för avdrag för resekostnader överhuvudtaget föreligga, bör avdrag med belopp, som motsvarar uppbyggnaden traktementsersättning i regel medgivas, därest ersättningen icke överstiger det traktementet, som anges i allmänna resereglementet ifråga om statstjänsteman i ungefär motsvarande ställning och inkomstläge. Utredning om kostnadernas verkliga storlek bör således som regel icke påfordras i dylika fall. Något tillägg för "inbesparade levnadskostnader" bör icke ifrågakomma.

Riksskattenämnden går i sina anvisningar vidare in på frågan om avdragsrätten då traktementsersättning per dag visserligen icke överstiger det traktementet, som enligt allmänna resereglementet utgår till statstjänsteman i ungefär motsvarande ställning och inkomstläge, men där traktementet utgått under ett stort antal dagar.

Då bör, enligt riksskattenämnden, — förutom prövning av det uppgivna antalet resdagar och de grunder efter vilka antalet traktementsberättigade resdagar beräknats — prövning även ske av frågan om de "inbesparade levnadskostnader", som av omständigheterna kan anses betingad. Icke heller i dylikt fall bör tillägg göras för inbesparade levnadskostnader med mindre sådana omständigheter föreligga beträffande den skattskyldige ifråga, som gör det sannolikt, att traktementet icke helt åtgått för mer-

utgifter för kost och husrum under resorna i tjänsten.

Även vid 1956 års vårriksdag behandlades frågor om avdragsrätten för traktamenten för anställda i enskild eller kommunal tjänst. Bl. a. motionerades om, att sådana traktamenten skulle, liksom de statliga traktamentena, vara skattefria. Motionerna avslogs av riksdagen, men det kan vara av intresse att omnämna något av vad bevillningsutskottet uttalade i sitt betänkande vid behandlingen av motionerna.

Utskottet framhöll, att mot skattefrihet för de i kommunal- eller enskild tjänst utgående traktamentena talade bl. a. det skälet, att kontrollen beträffande beräkningen av antalet resdagar icke kan efterges, då det gäller traktamenten till andra än statstjänstemän.

Härjämte uttalade utskottet, att man för att kunna tillerkänna de i kommunal eller enskild tjänst utgående traktamentena samma skattefrihet, som tillkommer de statliga traktamentena, måste ha garantier för att de förutsättningar, under vilka de olika traktamentena utgå, är i stort sett desamma.

Utskottet erinrade vidare om, att 1955 års bevillningsutskott i sitt av riksdagen godkända betänkande n:r 14 gjort ett uttalande om tillämpningen av bestämmelserna i sista meningen av punkt 4 i anvisningarna till 32 § KL och att utskottet ansåg det berättigat antaga, att beskattningsnämnderna fått sin uppmärksamhet riktad på uttalandet.

Utskottet hänvisade även till riksskattenämndens anvisningar i denna fråga samt framhöll, att vad sålunda förevarit torde leda till, att berörda stadgande i kommunalskattelagen komme att vinna

tillämpning på ett större antal skattskyldiga än hittills varit fallet.

Det åberopade uttalandet av 1955 års bevillningsutskott avsåg avdragsrätten för traktamenten i kommunal eller enskild tjänst, då traktamentenas storlek och grunderna för deras utgående nära överensstämde med de statliga traktamentena. Härför har tidigare här lämnats redogörelse.

Av bevillningsutskottens uttalanden och riksskattenämndens anvisningar torde man kunna draga följande slutsatser.

1. Är det yrkade avdraget för ökade levnadskostnader i och för sig obetydligt eller är det litet i förhållande till den intäkt, som intjänats vid resorna, bör man allenast, då särskilda skäl föreligga, verkställa utredning om kostnaderna. Sådant skäl får anses föreligga om man med hänsyn till arten av den skattskyldiges verksamhet och det sätt, på vilket denna bedrivits, anser sannolikt att traktamentsersättningen överstiger vad statstjänsteman under motsvarande förhållanden skulle uppburit i traktamentsersättning.

Förutom då avdragsbeloppen äro förhållandevis små anser riksskattenämnden att kravet på utredning i regel kan släppas då antalet resdagar icke är stort.

Var gränsen skall dragas mellan ett stort antal resdagar och ett icke stort antal resdagar är svårt att avgöra, men denna fråga torde väl knappast vålla taxeringsmyndigheterna några större bekymmer. Den första fråga, som för dem uppkommer vid bedömandet av avdragsrätten för traktamenten, blir väl om avdragsbeloppet i och för sig synes skäligt med hänsyn till de förhållanden, under vilka den skattskyldige bedrivit sin verksamhet. Huruvida antalet resdagar är

stort eller icke torde vara av underordnad betydelse.

Vissa traktamentsersättningar torde så att säga automatiskt komma att undandragas taxeringsmyndigheternas prövning, nämligen de som sammanlagt för en skattskyldig icke överstiga 500 kr.

Då riksdagen nu bifallit Kungl. Maj:ts proposition n:r 150 år 1956 om sådan ändring av 33 § 1 mom. taxeringsförordningen att arbetsgivare befrias från uppgiftsskyldighet i fråga om till anställda utgiven traktamentsersättning i de fall då densamma icke överstiger 500 kr. torde med säkerhet ytterst få skattskyldiga redovisa sådan traktamentsersättning i sina självdeklarationer.

Beträffande dessa traktamentsersättningar kan man väl utan vidare förutsätta att de utgå för ett icke stort antal dagar och därför även enligt riksskattenämndens anvisningar i regel icke bör föranleda någon åtgärd från taxeringsmyndigheternas sida.

Det är dock icke meningen, att taxeringsmyndigheterna helt skola släppa kontrollen över sådana ersättningar.

Enligt uttalande av bevillningsutskottet bör nämligen taxeringsmyndigheterna, om det kan misstänkas, att undantagsbestämmelserna beträffande uppgiftsskyldigheten missbrukas på det sätt att kontanta löneförmåner betecknas såsom traktamentsersättning, anmana arbetsgivarna att lämna kontrolluppgifter.

2. Om antalet resdagar är stort föreligger enligt riksskattenämndens anvisningar skäl för taxeringsmyndigheterna att verkställa utredning för bedömande av avdragen för ökade levnadskostnader. Att sådan undersökning i varje fall skall företagas torde icke varit meningen. Även

om antalet resdagar varit så stort som t. ex. 200 föreligger väl ofta skäl att icke besvära skattskyldig med redogörelse för hans levnadskostnader under resorna och omständigheterna därvid. Redan av den skattskyldiges yrke, inkomstläge, verksamhetsområde och verksamhetens mer eller mindre ambulerande natur torde man nämligen ej sällan kunna draga den slutsatsen, att ersättningen åtgått för ökade levnadskostnader vid resorna. Särskilt befogat torde det vara att draga sådan slutsats om traktamentsersättningen icke synes överstiga vad en statstjänsteman i något så när motsvarande befattning och verksamhet skolat utfå i traktamenten.

I detta sammanhang kan regeringsrättens utslag den 9 februari 1955 i ett mål ang. en mejeriingenjörs avdrag för ökade levnadskostnader under resor förtjäna uppmärksamhet. En ogift mejeriingenjör i enskild tjänst, som uppbar traktamentet för 128 resdagar efter samma grunder som för statstjänstemän enligt klass C. i allmänna resereglementet (12 kr. för dag och 8 kr. för natt) yrkade avdrag med 2.401 kr. Han medgavs avdrag med samma belopp "enär traktamentsersättningen icke kan anses högre än vad som i allmänhet motsvarar de omkostnader den avser eller alltså de särskilda utgifter för kost och husrum, som åsamkats klaganden under resor i tjänsten samt ej heller förebragts omständighet, som likväl grundar antagande, att ersättningen ej helt åtgått för dylika utgifter".

Den omständigheten, att den skattskyldige icke hade eget hushåll synes icke ha varit sådan omständighet, som kunde grunda antagande, att traktamentet icke åtgått för de ökade levnadskostnaderna vid resorna.

3. Den likställighet, som enligt sista me-

ningen punkt 4 i anvisningarna till 32 § KL, göres mellan kommunala eller enskilda tjänstemäns rätt till avdrag för ökade levnadskostnader, å ena sidan, samt stats-tjänstemännens traktamentsersättningar, å andra sidan, gäller icke statstjänstemännens traktamenten enligt kollektivavtal eller enligt av statlig myndighet i administrativ ordning fastställda reglementen.

Anställda i kommunal eller enskild tjänst i motsvarande yrken, som nämnda statstjänstemän och vilka ha traktamenten efter ungefär samma grunder som dessa statstjänstemän böra därför icke som regel medgivas avdrag för ökade levnadskostnader med belopp motsvarande berörda statstjänstemäns traktamentsersättning. Se t. ex. RÅ 1952 not. 682, (linjemontör vid elektriskt kraftverk).

Men även betr. sådana anställda i kommunal eller enskild tjänst bör man, enligt riksskattenämndens anvisningar, icke infordra utredning om avdraget för ökade levnadskostnader då det gäller förhållandevis små belopp eller ett icke stort antal resdagar.

Är det emellertid troligt, att t. ex. en vid enskilt kraftverk anställd linjearbetare, som har ambulerande arbete och återkommer till hemmet varje dag, medfört matsäck på resorna och sålunda icke enligt skatterättslig praxis haft ökade levnadskostnader, bör den skattskyldige icke, utan att utredning förebringas om hans ökade levnadskostnader, medgivas något som helst avdrag för sådana kostnader, ehuru en statsanställd linjearbetare har sitt traktamente skattefritt.

Beskattningsnämndernas praxis torde emellertid ganska allmänt vara den, att skattskyldiga i regel icke erhålla något avdrag för ökade levnadskostnader om re-

sorna och arbetet icke föranleda övernattnings utom hemorten.

Denna inställning synes icke vara riktig.

Har skattskyldig vid resor i tjänsten utanför den vanliga verksamhetsorten eller bostadsorten icke levt på matsäck utan haft verkliga utgifter för kost genom att måltid eller dyl. intagits å näringsställe, torde han på grund av stadgandet i punkt 3 anvisningarna till 33 § KL ha rätt till avdrag för sålunda uppkommen ökning i levnadskostnaderna och detta även om han icke är borta från hemmet mer än under dagen. En given förutsättning för avdragsrätten är dock, att bortovaron från hemmet varit så lång, att det framstår som naturligt, att han intagit måltid av något slag i samband med resorna. Till stöd för denna uppfattning av avdragsrätten kan åberopas regeringsrättens utslag, intaget i årsboken år 1954 notis 1850. Enligt detta utslag fick en chaufför, som utförde s. k. långkörningar hos en slakteriförening, och var borta från hemmet från kl. 6 till kl. 17—18 varje vardag, avdrag för ökade levnadskostnader vid resorna med 2 kr. per dag, motsvarande av arbetsgivaren utgiven kostersättning. Den skattskyldige medförde matsäck men uppgav att han ofta vid resorna köpte kaffe och smörgåsar.

b) *Vid anställning å annan ort än bostadsorten m. m.*

Även om skattskyldig icke i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten kan i vissa fall avdrag medgivas för ökade levnadskostnader.

Dessa fall behandlas i punkt 3 stycke 2 anvisningarna till 33 § KL.

Där sägs, att avdrag för ökade levnadskostnader icke är medgivet enbart på den grund, att den skattskyldige har sitt arbete

på annan ort än den, där han har sin bostad samt att avdrag i regel icke är medgivet om den skattskyldige bosatt sig på annan ort än den, där han har tjänst eller anställning, eller antagit arbete, som skall utföras på annan ort än den, där han är bosatt.

Avdrag kan dock medgivas i följande fall:

1. om anställningen avser endast en kortare tid
2. om anställningen skall bedrivas å flera olika platser och
3. om det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

Bestämmelsen att avdrag för ökade levnadskostnader kan beviljas om anställningen skall bedrivas på flera olika platser torde väl vara så klar att redogörelse för dess innebörd är onödig.

Svårare är att avgöra om anställningen avsett en kortare tid eller om den skattskyldige bort avflytta till anställningsorten. Dessa båda frågor höra för övrigt ganska nära samman.

Här skall som ett försök till klarläggande av dessa frågor beröras vissa rättsfall.

RÅ 1948 not. 682. En rektor med ordinarie tjänst i Råneå, c:a 3 mil från den plats där hans hustru och barn voro bosatta, besökte familjen regelbundet bl. a. vid veckosluten. Hustrun var barnmorska. Han erhöll avdrag för ökade levnadskostnader under sin vistelse i Råneå. Makarna samtaxerades.

Av detta rättsfall torde man kunna dra den slutsatsen att om äkta makar, ha stadigvarande anställning på skilda orter,

samt samtaxeras, äger den av makarna, som vistas och har sin anställning utom det egentliga hemmet, åtnjuta avdrag för ökade levnadskostnader.

I nyss berörda rättsfall vistades mannen hela veckorna utom vid veckosluten å sin arbetsplats, men hur ställer sig saken om han icke haft bostad på arbetsplatsen utan varje arbetsdag rest mellan hemmet och arbetsplatsen d. v. s. övernattat i hemmet.

För detta fall föreligger ett av kammarrätten den 9 januari 1956 avgjort mål, avseende skattskyldig, som för stadigvarande tjänstgöring å annan ort var borta från hemmet varje arbetsdag c:a 10 timmar utom vid övertidstjänstgöring, då bortovaron blev förlängd till c:a 15 timmar. Den skattskyldige var gift och maken hade stadigvarande arbete i hemorten. Hos prövningsnämnden yrkade den skattskyldige avdrag för ökade levnadskostnader med 810 kr., innefattande merutgift för lunch under dagar med vanlig arbetstid och för lunch och middag, då arbetstiden utsträckts med kvällstjänstgöring. Prövningsnämnden medgav den skattskyldige avdrag för ökade levnadskostnader med 4 kr. per dag, för de dagar, då den skattskyldige på grund av utökningen av sedvanlig arbetstid varit nödsakad intaga två huvudmåltider å anställningsorten men vägrade avdrag i övrigt. Taxeringsintendenten klagade hos kammarrätten. Kammarrätten fastställde prövningsnämndens beslut och angav i motiveringen till sitt utslag, att det skäligen icke kunde ifrågasättas, att den skattskyldige skolat avflytta till tjänstgöringsorten.

Det torde väl under sådana förhållanden icke vara uteslutet att kammarrätten, om den skattskyldige överklagat prövningsnämndens beslut, även medgivit av-

drag för de ökade levnadskostnader, som den skattskyldige haft för lunch å anställningsorten.

Visserligen kan mot ett beslut av sådant innehåll riktas den kritiken, att vederbörande blir gynnad i förhållande till alla dem, som särskilt i de större städerna ha merutgifter för lunch därför att avståndet mellan arbetsplats och bostad icke medger hemresa under måltidsuppehållet i arbetet. Förhållandet är väl dock betr. dessa skattskyldiga annorlunda därför att avdraget för ökade levnadskostnader författningsenligt icke kan medgivas för sådana kostnader å skattskyldigs verksamhetsort.

I det fall att den ena maken har stadigvarande anställning å annan ort än bostadsorten och övernattar i hemmet samt den andra maken icke har någon anställning medgives icke avdrag för ökade levnadskostnader å anställningsorten, då man nämligen skäligen kan ifrågasätta att den skattskyldige skall avflytta till anställningsorten.

Den omständigheten, att den skattskyldige på grund av bostadsbristen icke har möjlighet att förrän efter avsevärd tid, erhålla familjebostad å anställningsorten är enligt regeringsrättens åsikt, bl. a. i det s. k. Visbyfallet, intet skäl för beviljande av avdrag för ökade levnadskostnader.

Då man så strängt formellt tolkar bestämmelserna i punkt 3 stycke 2 anvisningarna till 33 § KL måste man väl också för det fall att skattskyldig i regel dagligen reser mellan sin familjebostadsort och sin stadigvarande anställningsort men ibland på grund av övertidstjänstgöring måste övernatta å anställningsorten och därvid åsamkas ökade levnadskostnader, vägra avdrag härför.

Den omständigheten att skattskyldig är bosatt i egen fastighet är icke i och för

sig ett skäl, till vilket man skall taga hänsyn vid bedömning av frågan om skyldighet att avflytta till anställningsorten. RÅ 1950 not. 909 och 1427.

Även följande rättsfall äro av intresse beträffande avdragsrätten för ökade levnadskostnader: En byggnadsarbetare, som år efter år arbetat inom samma stad och hos samma arbetsgivare, men med sin familj varit bosatt å annan ort, har icke medgivits avdrag för ökade levnadskostnader, ehuru den skattskyldige uppgivit att arbetet varit av tillfällig natur och successivt förlängts genom nya byggen. RÅ 1951 not. 1537. Här ansåg regeringsrätten tydligen, att arbetet varit av mera stadigvarande natur och att man hade skäl ifrågasätta att han skulle avflytta till den ort, där arbete utfördes.

En civilingenjör, anställd hos ett byggnadsaktiebolag, som utförde entreprenadarbeten såväl inom som utom Sverige, ägde villafastighet i L. kommun. Hans hustru och barn bodde där sedan flera år tillbaka. År 1944 tjänstgjorde han hela året i Stockholm. Tidigare hade han i samma bolags tjänst varit placerad vid byggnadsarbeten på olika platser i Norrland. I januari 1945 hade han icke känt till sin nästa placeringsort men i maj 1945 fick han besked om förflyttning till Turkiet. Resan dit skedde i december 1945 och efter 8 månader var han åter i Sverige. Ifråga om 1945 års taxering fastställde regeringsrätten (RÅ 1952 not. 1442) kammarrättens beslut, att medgiva honom avdrag för fördrade levnadskostnader vid arbetsanställningen i Stockholm.

Här torde det avgörande ha varit, att den skattskyldige när som helst kunde förflyttas till annan verksamhetsort och att av omständigheterna i målet framgick, att

hans arbetsanställning icke var stadigvarande anknuten till viss verksamhetsort.

En annan civilingenjör G. var under tiden 1/7 1948—23/2 1950 anställd som ställföreträdare för verkställande direktören vid ett varv i Gävle. G:s familj var hela tiden bosatt i Sundbyberg, där G. tidigare haft anställning. G. yrkade vid 1950 års taxering avdrag för fördyrade levnadskostnader under vistelse år 1949 fem dagar i veckan i Gävle. Han uppgav att anställningen varit avsedd att vara av kortvarig natur men av olika orsaker kommit att förlängas. Taxeringsnämnden och prövningsnämnden vägrade G. avdrag för fördyrade levnadskostnader. Kammarrätten medgav honom avdrag för hyra i Gävle men ej för fördyrat kosthåll. Regeringsrätten (RÅ 1955 not. 2056), där G. fullföljde sina besvär, lämnade desamma utan bifall.

Hade taxeringsintendenten överklagat kammarrättens utslag är det väl sannolikt att G. förvägrats även avdraget för hyra.

I detta fall ansågs tydligen, att då G. haft stationär anställning i Gävle så lång tid som 1½ år, hade han bort dit avflytta.

Annorlunda blev utgången i följande mål.

L. innehade tjänst som hovrättsfiskal i Malmö och tjänstgjorde från 1/7 1949 som t. f. assessor vid rådhusrätten i Karlskrona. Denna tjänstgöring fortfor under hela år 1950. Den 1 september 1950 erhöll L., som tidigare haft familjebostad i Malmö, sådan bostad i Karlskrona. För tiden 1/7 1949—31/8 1950 uppbar han tjänstgöringstraktamente från Karlskrona stad. L. yrkade vid 1951 års taxering avdrag för ökade levnadskostnader vid vistelsen i Karlskrona med belopp, motsvarande uppbyren traktamentsersättning. Taxeringsintendenten upplyste i målet, att L. vid

begäran hos Karlskrona stad om tjänstgöringstraktamente åberopat en bestämmelse i statens allmänna avlöningsreglemente, som handlade om tjänstgöringstraktamente vid kommendering, men taxeringsintendenten ansåg att L:s tjänstgöring i Karlskrona varit frivillig. Taxeringsintendenten framhöll härjämte, att det hela tiden syntes varit klart att L. skulle erhålla den tjänst, varå han vikarierade. Regeringsrätten biföll i utslag den 15 mars 1956 L:s besvär med följande motivering: ”Enär på grund av vad i målet förekommit må antagas, att det uppbyrna tjänstgöringstraktamentet ej överstigit vad som av staten i motsvarande fall skulle ha anvisats samt vid sådant förhållande L. får anses berättigad till avdrag i ifrågakomna hänseende med samma belopp som det anvisade traktamentet finner Kungl. Maj:t skäligt nedsätta taxeringarna etc.”

För regeringsrätten synes det i detta fall varit uppenbart, att man skäligen icke kunde ifrågasätta att L. skulle avflytta till Karlskrona förrän han där erhöll stadigvarande anställning. En omständighet, som kan ha inverkat på regeringsrättens ställningstagande kan ha varit, att L. var fiskal vid hovrätten och av hovrätten meddelats förordnande att uppehålla assessorstjänsten vid rådhusrätten. Förordnandet torde också efter hovrättens beslut kunnat när som helst återkallas och L. beordras till tjänstgöring i hovrätten eller vid annan domstol.

En läkare H. innehade tjänst vid lasarettet i Örebro och var med sin familj bosatt där. Den 8/1 1951 erhöll han vakansförordnande å 1:e underläkartjänst vid lasarettet i Jönköping och hyrde sig då en enrumslägenhet där. Familjen kvarbodde i Örebro. Den 1/8 1951 blev H. innehavare

av tjänsten men lyckades inte under år 1951 skaffa familjebostad i Jönköping. Vid 1952 års taxering yrkade han bl. a. avdrag för fördyrade levnadskostnader under 300 dagar med 2.050 kr., varav för hyra 1.025 kr. Prövningsnämnden medgav H. avdrag för ökade levnadskostnader för tiden 8/1—31/7 1951 med 1.210 kr. H. anförde besvär hos kammarrätten, som icke ändrade prövningsnämndens beslut. I besvär hos Kungl. Maj:t yrkade H. avdrag för fördyrade levnadskostnader i enlighet med självdeklaration och återopade som skäl för avdraget bestämmelsen i punkt 3 stycke 2 sista meningen i anvisningarna till 32 § KL. H. framhöll att 1:e underläkare förordnades för en treårsperiod och att stark restriktivitet tillämpades i fråga om förlängning av sådana förordnanden.

Regeringsrättens utslag den 24 november 1955 (RÅ not. 1899) var av följande lydelse: ”Enär av vad i målet förekommit framgår att klaganden åtminstone under de nu ifrågasvarande sista fem månaderna av år 1951 varit bosatt i Jönköping och där haft sin tjänst, samt förty det av klaganden återopade stadgandet om rätt, under viss betingelse, till avdrag för sådan ökning av levnadskostnaderna, som föranledes av att den skattskyldige är bosatt å annan ort än den, där han har sitt arbete, icke är i förevarande fall tillämpligt, finner Kungl. Maj:t ej skäl att på talan av klaganden göra ändring i kammarrättens utslag.”

Utslaget ger klart besked och motiveeringen ”ej skäl att på talan av klaganden göra ändring i kammarrättens utslag” ger väl en antydning om att klaganden icke bort erhålla det av prövningsnämnden och kammarrätten medgivna avdraget för fördyrade levnadskostnader.

Följande skiljaktiga mening uttalades av ett av regeringsråden:

”Enär på grund av vad i målet blivit upplyst klaganden får anses ha varit bosatt i Örebro under hela beskattningsåret samt det med hänsyn till omständigheterna icke skäligen kunnat ifrågasättas, att han med sin familj skolat under samma år flytta till Jönköping, där han haft sitt arbete, är klaganden berättigad till avdrag för den ökning i levnadskostnader, som föranletts av nämnda förhållanden.”

Av yttrandet framgår, att regeringsrådet ansett avdragsrätten böra bedömas med beaktande av huruvida den skattskyldige kunnat under beskattningsåret, sedan han erhållit den stadigvarande anställningen, anskaffa familjebostad å den nya anställningsorten.

För de skattskyldiga, som av olika anledningar byta anställningsort, och även för många taxeringsmän, framstår det också som om av bostadsbristen uppkomna svårigheter att anskaffa familjebostad å ny anställningsort är en sådan omständighet, som bör medföra att man skäligen icke kan ifrågasätta att den skattskyldige skall avflytta till anställningsorten förrän sådan bostad kunnat anskaffas och att han i följd därav bör äga åtnjuta avdrag för ökade levnadskostnader. Att den skattskyldige provisoriskt bor å anställningsorten bör i detta sammanhang sakna betydelse.

Då olika meningar i fråga om rätten till avdrag för ökade levnadskostnader i nu ifrågasvarande fall finnes inom regeringsrätten, skulle det vara önskvärt, att ett sådant mål handlades av regeringsrätten i plenum.

I detta sammanhang kan omnämnas, att Eiserman och von Wolcker i sitt år 1917-

avgivna förslag till lag angående kommunal taxering och skattskyldighet behandlade frågan om avdragsrätt för ökade levnadskostnader, då skattskyldig icke kunde anskaffa lämplig bostad å ny anställningsort. Härom yttrade de sakkunniga: "Enligt förslaget medgives sålunda avdrag för resekostnader och för ökning i skattskyldigs levnadskostnader, som påkallats därav att skattskyldig i och för tjänst, arbetsanställning eller hit hänförligt uppdrag vistats utom bostadsorten, dock att avdrag för sådana kostnader icke medgivet därest de förorsakats därav att skattskyldig, fastän tillgång på lämplig bostad funnits å den ort, där han har sin huvudsakliga verksamhet, bosatt sig å annan ort.

Sakkunnige hava vid stadgandets avfattning utgått därifrån att det avgörande för frågan om avdragets berättigande bör vara, huruvida kostnaden nödvändiggjorts av tjänsten eller ej. Kostnaden måste således för att vara avdragsgill framstå såsom en av tjänsten i så måtto nödvändiggjord utgift, att den vid tjänstens fullgörande ej rimligen kunnat undvikas. Eljest framträder nämligen kostnaden mera såsom levnadskostnad, framkallad av den skattskyldiges önskan att bo i annan kommun än den, där verksamheten äger rum, eller eljest på större avstånd från verksamhetsplatsen. Förslaget uppställer därför som huvudregel att, då tjänsten innefattat den skattskyldiges huvudsakliga verksamhet, avdrag för resekostnad och ökad levnadskostnad som av verksamheten påkallats, icke är medgivet. Endast där hinder kan antagas hava mött för den skattskyldige att erhålla en efter hans förhållanden lämpad bostad å orten för hans huvudsakliga verksamhet, synes avdrag för de av sådan verksamhet nödvändiggjorda kostnaderna böra medgivas, efter-

som de i sådant fall rimligen icke kunnat undvikas."

Avdrag för resekostnader.

Även om skattskyldig icke är berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader, äger han dock, på grund av stadgande i punkt 4 anvisningarna till 33 § KL, rätt avdraga skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit belägen på sådant avstånd från hans bostad, att han behövt anlita och även anlitat särskilt fortskaffningsmedel.

Då man skall bedöma skattskyldigs rätt till avdrag för reseutgifter för färd mellan bostaden och arbetsplatsen uppkommer först frågan huruvida avståndet är så stort, att den skattskyldige behövt anlita särskilt fortskaffningsmedel. I regel torde man vid taxeringen, i enlighet med riksskattenämndens rekommendation år 1953, satt gränsen härför vid 2 km. Avståndskravet vidhålles dock icke, då skattskyldigs hälsotillstånd eller dylikt motiverar att särskilt fortskaffningsmedel behöves användas även vid kortare avstånd.

Om alltså skattskyldig behövt använda och även anlitat särskilt fortskaffningsmedel till och från arbetsplatsen, äger han åtnjuta avdrag för skälig kostnad för resorna. Uttrycket "skälig kostnad" torde innebära, att icke större kostnad är avdragsgill än den som uppkommit, därest den skattskyldige begagnat sig av det billigaste färdmedel, som för hans del varit användbart. De färdmedel, som oftast ifrågakomma äro järnväg, buss, bil, motorcykel, moped, cykel, båt, skidor. Då järnväg eller buss kunnat användas vid resorna medger man avdrag för den billigaste kostnad därför, som i det förevarande fallet kunnat ifrågakomma t.ex. månadsbiljett å järnväg, års- eller må-

nadskort å buss el. dyl. I regel beviljas inte avdrag för biljettkostnad å järnväg i annat än lägsta vagnklassen. Skattskyldigs uppgift att han utnyttjat tågresorna för arbete i tjänsten och därför rest i högre vagnklass för att mera ostört kunna ägna sig åt arbete, har icke ansetts vara en omständighet av beskaffenhet att böra medföra undantag från regeln (RÅ 1953 not. 1891). Fall torde emellertid kunna förekomma, då undantag kan anses motiverat t. ex. då skattskyldig på grund av sjukdom blivit av läkare tillrättad, att för viss tid anlita högre vagnklass än den lägsta. Undantag göres väl också för de fall, då arbetsgivare bekosta skattskyldigs resor i högre vagnklass och den skattskyldige har motsvarande utgift. Så är väl förhållandet beträffande vissa handelsresande, tjänstemän i kommunal- eller enskild tjänst m. fl.

Om skattskyldig för resa till arbetsplatsen använder järnväg och buss men avståndet mellan järnvägsstationen å anställningsorten och arbetsplatsen understiger 2 km äger han, enligt ett regeringsrättsutslag (RÅ 1947 not. 1558) icke åtnjuta avdrag för bussresor å anställningsorten. En konsekvens härav borde väl bliva, att skattskyldig icke heller får avdrag för bussresa till järnvägsstationen i bostadsorten, om avståndet dit understiger 2 km.

Skattskyldiga yrka ej sällan avdrag för resor med egen bil till och från arbetet i de fall då visserligen järnvägs- eller bussförbindelser finnas mellan bostadsorten och anställningsorten, men då de anse att begagnande av sådan förbindelser medför allt för stor tidspillan. Kammarrätten har nyligen avgjort ett mål, avseende ett sådant spörsmål. Omständigheterna i målet voro följande: En ogift banktjänsteman

W. innehade sedan flera år tillbaka stadigvarande anställning vid bank i Ö. men bodde i B., 7 km. från Ö. Om han begagnat sig av tågförbindelserna skulle han, utöver arbetstiden å banken, måst uppehålla sig i Ö. 3½ å 4 timmar varje arbetsdag. Han yrkade därför avdrag för resa med egen bil. Prövningsnämnden medgav avdrag endast för kostnaden för månadsbiljett å järnväg och kammarrätten fann icke skäl göra ändring i prövningsnämndens beslut. Här kanske den omständigheten spelat in vid avdragsrättens bedömande, att den skattskyldige kunnat avflytta till anställningsorten samt att, i anledning därav, han ansågs böra vidkännas de olägenheter i resehänseende, som normalt följde med hans bosättning på annan ort.

Annorlunda ställde sig prövningsnämnden i ett fall, där en lärarinna, gift med en präst och bosatt med honom c:a 17 km från skolan, yrkade avdrag för resor med egen bil till och från skolan. Bussförbindelser fanns, men om den skattskyldige anlitat dessa skulle hon, utöver lästiden, måst i väntan på busslägenhet uppehålla sig å anställningsorten över 3 timmar varje arbetsdag. Den skattskyldige, som yrkade avdrag efter 3 kr. 40 öre per mil, fick av prövningsnämnden avdrag med ett skäligt belopp, motsvarande c:a 2 kr. 25 öre per mil.

Då skattskyldig icke kunnat använda järnväg eller buss till sin arbetsplats, samt han företagit resorna med egen bil medgives avdrag för bilkostnader om avståndet till arbetsplatsen och andra omständigheter motivera sådant färd sätt.

För sträckor från 5 km upp till 1 mil torde för åtminstone en del av året, motorcykel eller moped kunna betraktas som normalt färdmedel till och från arbetet.

Om man anser sig kunna medgiva avdrag för färdkostnader med egen bil uppkommer frågan med vilket belopp per mil avdraget skall utgå.

Till ledning härvidlag kanske man kan taga de grunder, som gälla beträffande statstjänstemännens resor med egen bil d. v. s. t. o. m. 500 mil efter 3 kr. 40 öre milen, 500—1.500 mil efter 2 kr. 60 öre milen och över 1.500 mil 1 kr. 60 öre milen. Dessa ersättningsgrunder, som gälla för färd med mindre bil, d. v. s. tjänstevikt under 1.100 kg., medför om man färdas med egen bil mera än 1.500 mil per år en medelersättning av c:a 3 kr. per mil.

Detta beräkningssätt torde ibland bliva för frikostigt t. ex. i de fall, då anskaffningskostnaden för bilen är ringa. Särskilt i deklARATIONER från arbetare ser man ofta att omkostnaderna för bil, inklusive värdeminskning å densamma, beräknas så lågt som till 1 : 50 à 2 kr. per mil.

För tung motorcykel och för motorbåt torde ersättningen kunna beräknas efter 15 öre per km och för lätt motorcykel efter 10 öre per km. Ersättning efter ungefär dessa grunder utgå till lantbrevbärare och är av generalpoststyrelsen fastställd efter ingående utredningar.

För moped utgår i regel enligt länsanvisningarna för taxeringen sedan många årtionden tillbaka avdrag efter 50 öre per km men det torde ifrågasättas om icke en höjning till 60 öre vore motiverad av kostnadsökningarna de senare åren.

För cykelslitning har enligt riksskatte-nämndens rekommendation år 1953 avdraget i regel beräknats efter 60 kr. per år räknat.

Avdrag för kostnad för resor mellan bostad och arbetsplats medges i regel allena för en resa per dag. Har emellertid den skattskyldige sitt arbete uppdelat i

flera perioder med avsevärt mellanrum torde hinder icke möta att bevilja avdrag även för hemresa och återresa till arbetsplatsen vid dessa perioder. Måltidsuppehåll kan dock icke vara en omständighet, som bör föranleda avvikelser från huvudregeln.

Avståndet för resan räknas från den skattskyldiges egentliga bostadsort. Sålunda är kostnad för resa till eller från sommarställe icke avdragsgill.

Kostnad för resa vid tillträde av stadigvarande anställning torde icke vara avdragsgill.

Skattskyldiga med arbete å annan ort än bostadsorten och med bostad även å arbetsorten yrka ofta avdrag för resekostnader vid besök hos familjen. Bedömningen av avdragsrätten härför torde vara mycket olika i olika län. I vissa län medger man avdrag för besök i hemmet en gång i månaden medan man i andra län anser att resekostnaderna för dessa besök i hemmet äro att hänföra till levnadskostnader och sålunda icke avdragsgilla.

I de fall, då arbetet utanför bostadsorten är av mera tillfällig art kan man väl se kostnaden som en utgift för resor mellan bostad och arbetsplats och alltså avdragsgill. Regeringsrätten har dock i sitt förberörda utslag den 13 september 1956 (Piteåfallet) ansett sådan kostnad vara att anse som utgift för ökade levnadskostnader.

Även om skattskyldig tagit stadigvarande anställning och bosatt sig å annan ort än där hans familjebostad på grund av bostadsbristen kvarblivit, är han enligt regeringsrättens utslag i flera mål av arten Visbyfallet berättigad till avdrag för resor till och från familjebostadsorten. Av utslagen kan icke utläsas om avdrag kan

medgivas för samtliga företagna resor eller endast för ett skäligt antal resor eller med ett skäligt belopp. I ett fall, där regeringsrätten meddelade utslag den 14 september 1956, medgavs en länsbostadsdirektör yrkat avdrag med 356 kr. för 40 resor under beskattningsåret mellan den nya anställningsorten och familjebostadsorten. Prövningsnämnden och kammarrätten hade beviljat avdrag för allenast 12 resor.

Av 33 § KL och anvisningarna till denna paragraf kan svårligen utläsas att skattskyldig i fall, som det förevarande är be-

rättigad till avdrag för resor mellan sina båda bostadsorter. Den nya bostadsorten behöver ju för övrigt icke heller vara den ort, där han har sitt arbete. Har skattskyldig bostad å anställningsorten kan väl knappast resor mellan denna bostad och den gamla bostadsorten, där hans familj kvarbor, vara en resa för fullgörande av tjänsten. Normalt bör väl avdraget för resor i tjänsten mellan bostad och arbetsplatsen beräknas som om resorna företogs från den bostad, som den skattskyldige har på det närmaste avståndet från arbetsplatsen.